

February, 2017

Bhinnadrshi: Sarala Mahabharata, Ek Bandi Pratighatar Gatha (Different view: Sarala Mahabharata, a prison-revenge story)

Vikas Kumar

Bibudhendra Narayan Patnaik

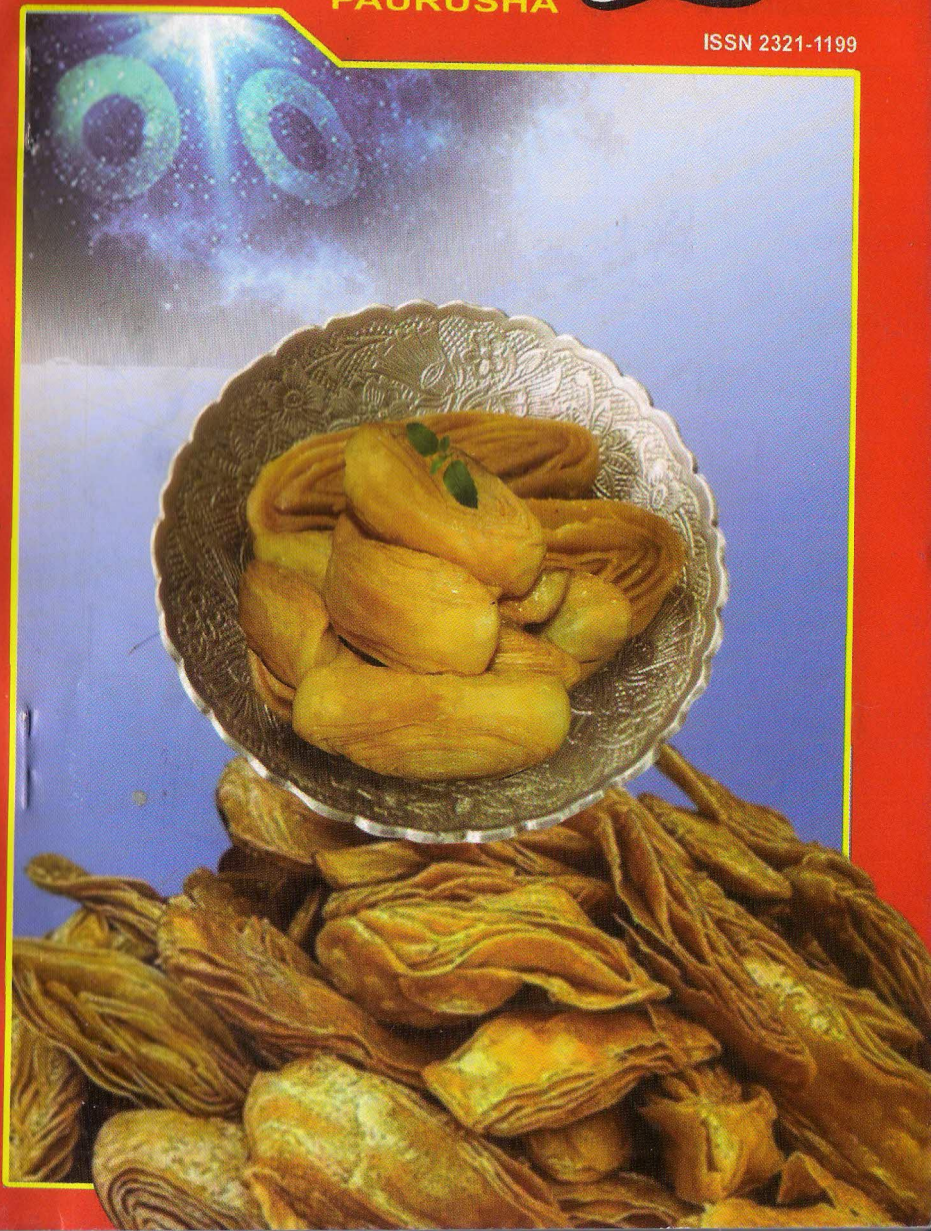
ଅକ୍ଷୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ସେପ୍ଟେମ୍ବର-୨୦୧୭

ମୂଲ୍ୟ: ୨୦/-

ପୌରୁଷ

PAURUSHA

ISSN 2321-1199

୫୦ତମ ବର୍ଷ, ଅଷ୍ଟମ ସଂଖ୍ୟା ॥ ଫେବୃଆରି ୨୦୧୭ ॥ ମୂଲ୍ୟ ୨୦ଟଙ୍କା

ପୌରୁଷ

दैवायत्तं कुले जन्म मदायत्तं च पौरुषम्
ଉଚ୍ଚ କୁଳରେ ଜାତ ହେବା ଦୈବର ଅଧୀନ, ପୁରୁଷକାର ମୋର ଅଧୀନ

ବର୍ଷ-ବେଶାବଦ୍ଧରମ୍ଭ

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ସଂପାଦକ: ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ

ଜୟନ୍ତୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

ସୁଦତ୍ତା ପଟ୍ଟନାୟକ

ସୌମ୍ୟରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ସଂପାଦକ

ଅସିତ ମହାନ୍ତି

ସହ ସଂପାଦକ : ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ରାୟ

ଅଳଙ୍କାରଣ : ମହେଶ୍ୱର ମହାରଣା

ଅକ୍ଷରସଜ୍ଞା : ରଶ୍ମି ରଞ୍ଜନ ମହାରଣା

ପ୍ରସାର ନିର୍ବାହୀ : ମହେଶ୍ୱର ସାହୁ

ବିଜ୍ଞାପନ ନିର୍ବାହୀ : ହିମାଂଶୁ ଶତପଥୀ

RNI Regn.-4411/67, Postal Regd. No.- BN/190/14-16, Printed and Published by Sri Bijaya Kumar Patnaik on behalf of Eastern Media Limited, B/27, Industrial Estate, Rasulgarh, Bhubaneswar-751010 and printed at Sambad Bhawan, B/27, Industrial Estate, Bhubaneswar-751010, Phones: (0674) 2391939/2585351, Fax: (0674) 2548905
E-mail : paurusha1967@gmail.com

EDITOR : ASIT MOHANTY

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

ଶିବ ବନ୍ଧନା	୩
ସଂପାଦକୀୟ	୯
‘ହାଟସଆପ’ରେ ଗୁଡ଼ି	
ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କ କଲମରୁ	୧୧
ମୂଲ୍ୟବାନ ମିତ୍ରତା	
ପୁରୁଣା ପୁଷ୍ପରୁ	
ସା ମା’ ପାତୁ ଭଗବତୀ ସରସ୍ୱତୀ	୧୪
କୁମାରୀ ମନୋରମା ରଥ	
ପ୍ରହର ପ୍ରସଙ୍ଗ	
ପୁରୀ ଖଜାର ମଜା	
ତତ୍ତ୍ୱର ଭାଷର ମିଶ୍ର	୨୧
କଥା: ଜୟଲଳିତା	
ସିନେମାର ସୁନାପରୀ	
ଅସିତ ମହାନ୍ତି	୩୦
ରଥର ପାର୍ଶ୍ୱ ଦେବଦେବୀ	
ଦେବୀ ସୁଭଦ୍ରା ଓ ଦେବଦଳନ ରଥ	
ତତ୍ତ୍ୱର ତୁଳସୀ ଓଝା	୩୮
ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି	
‘ଓମ୍’ ଶାନ୍ତି	
ଧୃତିକାମ ମହାନ୍ତି	୪୭
ଜୀବନ ଦୃଷ୍ଟି	
ଜୀବନର ଗତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଧି	
ପ୍ରଫେସର ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର	୫୫

ଜିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟି

ସାବନା ମହାଭାରତ	
ଏକ ‘ବନ୍ଦୀ-ପ୍ରତିଶୋଧ’ର ଗାଥା	
ଅନୁ: ଅଧ୍ୟାପକ ଧର୍ମପଦ ଜେନା ଓ	
ବିଦ୍ୟୁତ୍ପେନ୍ଦୁ ନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ	୫୯
ବିଜ୍ଞାନ ବାଣୀ	
ପାଲଟୋଇଷ୍ଟୋଜେନ୍ସ	
କର୍ଜିତଗୋଗର ଶତ୍ରୁ	
କାଳର ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ	୬୪
ହିନ୍ଦୀ କାହାଣୀ	
ଦୃଶ୍ୟର ବାହାରେ ଦୃଶ୍ୟଟିଏ	
ଦେବୀଶୁ ପାଲ	
ଅନୁବାଦ: ତତ୍ତ୍ୱର କିଶୋର ମହାନ୍ତି	୭୮
ତାକଟିକେଟରୁ ତଥ୍ୟ	
ଶତାୟୁ ସମ୍ପାଦପତ୍ର	
ତତ୍ତ୍ୱର ବିଭୁଦତ୍ତ ମିଶ୍ର	୭୩
ଅପ୍ରକାଶିତ ଆବୁକାବନାରୁ	
ଆତ୍ମାର୍ଯ୍ୟ ମହାଶୟ ଆସିଥିଲେ	
ତତ୍ତ୍ୱର ଅରବିନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ	୭୯
କଥା ଭିତରେ କଥାଟିଏ	
ସାଧୁତା ଓ ମନୁଷ୍ୟତା	
ଅଧ୍ୟାପକ ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ	୮୪
କାବିବନ୍ଧବ	
ପିଆଜ	୮୭
ରମ୍ୟ-ଅରମ୍ୟ	
ଗାଉଡ଼ୋ ମିତର ମଣିଷ	
ଲଘୁକାବି ତ୍ରିପାଠୀ	୯୧
ସୂତ୍ରସ ପ୍ରସଙ୍ଗ	
ବିଦ୍ୟାଳୟ ବାହାରେ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା	
ତତ୍ତ୍ୱର ନିଖିଳାନନ୍ଦ ପାଣିଗ୍ରାହୀ	୯୭
ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟ	
ବୟସ-ଅଠକାଳିଣୀ	
ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଶ୍ରେୟନ୍	୧୦୧
ବ୍ୟାକରଣ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ	
ବାଉମ୍ବାର... ବିରଜିକର !	
ତତ୍ତ୍ୱର ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମହାନ୍ତି	୧୦୫
ଜୀବନର ଚଳାବୀ	
ସେମାନେ କରିଛନ୍ତି...	
କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀ	୧୦୭

କ୍ରୀଡ଼ା କଥନ

ଭାରତୀୟ କ୍ରୀଡ଼ାରେ	
ଏକ ନୂଆ ଯୁଗର ଆରମ୍ଭ	
ଆଶିଷ କୁମାର ରାୟ	୧୦୯
ପ୍ରସ୍ତକ ବିଭାଗ	
ଯୁଦ୍ଧନାଦ	
ମିନିମୋହନ ବାଘୁ	
ଗୁପ୍ତାବଳୀ: ବିଜୟ କୁମାର ପ୍ରଧାନ	୧୧୫
ଶବ୍ଦକଟ	
ଅସୀମ କୁମାର ବାନାର୍ଜୀ	୧୩୦

କିଶୋର ପୌରୁଷ

ଶବ୍ଦରୁ ଇତିହାସ:	
ନାଇଟିଜେଲ୍	
ଐତିହାସିକ	୧୩୨
ଭାରତରତ୍ନ:	
ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ	
ସବ୍ୟସାଚୀ	୧୩୪
ଅଜାନ୍ତା କଥା:	
ତାନାର ଦୌଡ଼	
ସୌରାନ୍ତ ବାରିକ	୧୩୭
କୈଶୋର କଥା:	
ପିଲାମାନ କ’ଣ	
ପ୍ରକୃତିକୁ ଛାଡ଼ିପାରେ !	
ନନ୍ଦକିଶୋର ସିଂହ	୧୪୦
ନୂଆ ଅବୋଲକରା କାହାଣୀ:	
ମେଳିଆ ବାଆଳି ଓ	
ରାଜାଘର ସର୍ଜିସ କଥା	
ସୁରାଜ ମିଶ୍ର	୧୪୫
ଭାରତର କାହିଁରାଜି:	
ବେରାନାଗ ଉଦ୍ୟାନ	୧୫୧
ବିବେଶର ଲୋକକଥା:	
କଥା ଦେଇ କଥା ରଖିଲା	
ଯଜ୍ଞଦତ୍ତ ସାମନ୍ତରାୟ	୧୫୪
କ୍ୟୁବାର କାହାଣୀ:	
କୋଇଲାବିକାଳିର ପୁଅ	
ଭାଗୀରଥ ମହାସୁଆର	୧୫୮
ପୌରୁଷ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରୀ	୧୬୧

ସଫେଇ କାମ ବା ଅନ୍ୟ କିଛି ଗଠନମୂଳକ କାମ କରିବୁ, ସେଠାରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି କାମ କରିବୁ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଏଠାରେ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହିଁ ।

ଏଠାରେ ଏତିକି ଲେଖିବି ଯେ ବିନା ସରକାରୀ ଗ୍ରାଣ୍ଟରେ ଆମ୍ଭେ ଅନେକ ସମର କ୍ୟାମ୍ପ ପରିପାରିଥିଲୁ । କୌଣସି ଦିନ ଭୋଜନରେ ଖୁରିପିଠା କି ମାଛମାଂସ ନଥିଲା । ତଥାପି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଉତ୍ସାହର ଅଭାବ ନ ଥିଲା । ଆମର ଦ୍ଵିତୀୟ କ୍ୟାମ୍ପଟି ଗୋପାଳପୁରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । କୋପୋରେଟିଭ୍ କଲେଜଟି ଛୁଟି ଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେଠାରେ ଆମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନେଇଥିଲୁ । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ୫୦/୬୦ଜଣ ଛାତ୍ର ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସହଯୋଗୀ ଥିଲି । ଆମେ ସେଠାରେ ଏକ ପାର୍ଶ୍ଵବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମରେ ଗୋଟିଏ ପୋତି ହୋଇଯାଇଥିବା ପୁରୁଣା ପୋଖରୀକୁ ଖୋଳିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ସେମାନେ କିଛି ଆମକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ ନାହିଁ । ୨/୩ ଦିନ ଆମେ ସେ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲୁ । ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଧରିନେଲେ ଆମେ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଟଙ୍କା ନେଇ ପୋଖରୀ ଖୋଳିବାକୁ ଆସିଛୁ । କିନ୍ତୁ କାମ ନକରି ସେମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗୁଛୁ ବିନା ପାଉଣାରେ । ଛାତ୍ରମାନେ ହତାଶ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଅନ୍ୟ କିଛି କାମ

କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହତାଶ ହୋଇନଥିଲି । ସେଦିନ ରବିବାର ହୋଇଥାଏ । ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର କେତେ ଜଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଛାତ୍ର ଆସି ସେ ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ ଆମ କଥା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ସେମାନେ କଲେଜ ଛାତ୍ର” । ମତେ ଦେଖେଇ କହିଲେ “ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ଅଧ୍ୟାପକ । ସେମାନଙ୍କୁ କେହି ଟଙ୍କା ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଏହା ଏକ ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀ କାମ” । ଏତିକିରେ ଗ୍ରାମର ହାଡ଼ା ବଦଳିଗଲା । ସେମାନେ କାମ କଲେ- କାମରେ ସହଯୋଗ କଲେ । ପୋଖରୀ ଖୋଳା ହେଲା । ଆଜି ଏହାକୁ ଲେଖିଲା ବେଳେ ମୋ ଆଖିରେ ଲୁହ ଆସିଯାଉଛି । ପାଠକମାନେ ପଢ଼ି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ ଯେ, ଆମେ ଏହା ପରେ ସେ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ଅତିଥି ହୋଇଗଲୁ । ଏହି ଘଟଣାକୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଦରକାର ବୋଲି ଭାବୁନାହିଁ । ଏବେ ଏତିକି ଲେଖିଲେ କିଛି ଭୁଲ୍ ହେବନାହିଁ ଯେ ଲୋକେମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ ନ ନେଇ କୌଣସି କାମ କଲେ, ସେ କାମ ସଫଳ ହେବ ନାହିଁ । ଖାଲି ଅର୍ଥ ବରବାଦ ହେବ । ସମର କ୍ୟାମ୍ପରେ ପରିଜା ସାହେବ ଓ ସଦାଶିବ ବାବୁ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଅତିଥି ହୋଇ ଆସିଥିଲେ, ସେମାନେ କିପରି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିଲେ, ଅନ୍ୟ କେତେବେଳେ ସୁଯୋଗ ମିଳିଲେ ଲେଖିବି ।

୧୭, ଶହୀଦ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟି

ସାରଳା ମହାଭାରତ ଏକ ‘ବନ୍ଦୀ-ପ୍ରତିଶୋଧ’ର ଗାଥା

ଅନୁବାଦ: ଅଧ୍ୟାପକ ଧର୍ମପଦ ଜେନା ଓ
ବିବୁଧେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ

ରାମାୟଣ ଓ ମହାଭାରତ ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ହେବାକୁ ଆମ ପ୍ରାଦେଶିକ ସଂସ୍କୃତିର ଏକ ମହାନ ବିଶେଷତ୍ଵ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ‘ଅନୁବାଦ’ କହିବାଟା ପ୍ରକୃତରେ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ‘ସୃଜନାତ୍ମକ ପୁନର୍ଜାତନ’ କହିବାଟା ହିଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । ସାରଳା ମହାଭାରତର ଆଲୋଚକମାନେ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମୂଳସଂସ୍କୃତ ମହାଭାରତଠାରୁ ଓଡ଼ିଆ ଆଦିକବିଙ୍କ ପୁନର୍ଜାତନ କେତେକାଂଶରେ ଭିନ୍ନ । ସାରଳାଙ୍କ ରଚନାରେ ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କ ନିଜ ମାମୁଘର ବଂଶ ନିପାତ ହିଁ କରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧର ମୂଳ କାରଣ । ଏହାଛଡ଼ା ସାରଳା ମହାଭାରତରେ କେତେ ଗଳ୍ପ ଅଛି ଯାହା ମୂଳ ମହାଭାରତରେ ନାହିଁ, ଯଥା- ସୁହାଣୀ କଥା, ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କର ରକ୍ତନଦୀ ସନ୍ତରଣ କଥା, ସତ୍ୟାମ୍ବ କଥା ଇତ୍ୟାଦି । ପୁଣି ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କ ପରିସ୍ରାରେ ବରଫଳ ଭାସିଯିବା, ଶିବଙ୍କ ଜଗାଠୁ ପାର୍ବତୀ ଉକୁଣି ବାହାର କରିବା, ଭୁଲ୍ରେ ଗଙ୍ଗା ଶାନ୍ତନୁଙ୍କୁ

ବିବାହ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ସାରଳା ମହାଭାରତରେ ହିଁ ଅଛି ।

କୌଣସି କୃତି, ସାହିତ୍ୟିକ ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହେଉ, ତତ୍କାଳୀନ ସମାଜ ଓ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗି ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ଯେଉଁ ସମୟରେ ବ୍ୟାସ ମହାଭାରତ ରଚିତ ହୋଇଥିଲା ସେ ସମୟର ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥା ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥାଠାରୁ ଅନେକ ଭିନ୍ନ ଥିଲା । ଭକ୍ତିପୁରର ଚିନ୍ତାଧାରା ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସିସାରିଥିଲା । ହୁଏତ ଏଥିପାଇଁ ସାରଳାଙ୍କ ପୁନର୍ଜାତନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କୃଷ୍ଣ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଥିଲା । ମହାକବି ସାରଳା ନିଜ ମହାଭାରତକୁ ‘ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ’ ବୋଲି ବାରମ୍ବାର କହିଅଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ସାରଳା ମହାଭାରତକୁ ‘ବନ୍ଦୀ-ପ୍ରତିଶୋଧ’ର ଗାଥା ଭାବରେ ପଢ଼ାଯାଇ ପାରିବ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଅଛି ।

ସାରଳାଙ୍କ ମହାକାବ୍ୟରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନକ୍ଷତ୍ର ଦୋଷରୁ

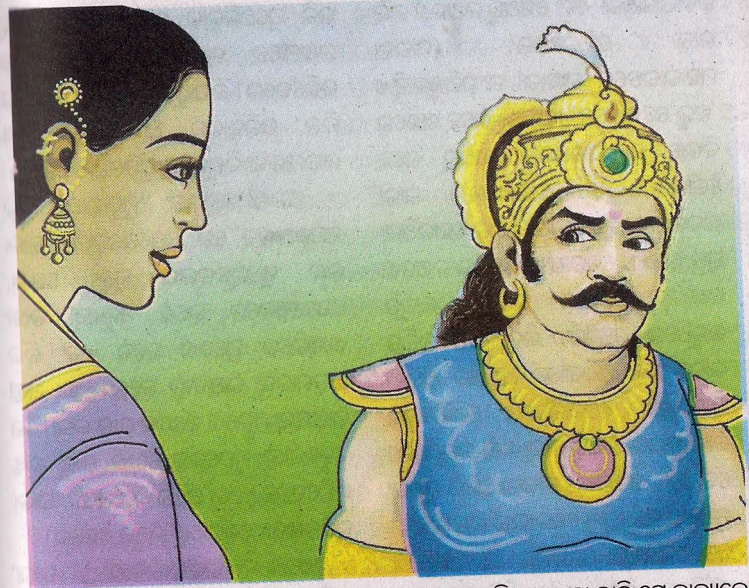
ମୁକ୍ତିପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଗାନ୍ଧାରୀ ପ୍ରଥମେ ସାହାଡ଼ା ଚୁଷ୍ଟକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ। ଗଛଟି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମରିଯାଇଥିଲା ଓ ଗାନ୍ଧାରୀ ବିଧବା ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ। ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ବିବାହ ଜଣେ ବିଧବା ସହ ହୋଇଥିବା ଅତି ଅପମାନର ବିଷୟ ଥିଲା। ସେଥିପାଇଁ ଛଳର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ସେ ନିଜ ଅଜ୍ଞା, ତାଙ୍କର ଛୟାନବେ ଭାଇ ଓ ଶହେ ପୁଅଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଘରେ ଭୋକରେ ରଖିଥିଲେ। ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ବନ୍ଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ୱଳ୍ପଖାଦ୍ୟ ନଖାଇ ରାଜାଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ଶକୁନିଙ୍କୁ ଦେଉଥିଲେ। ତେଣୁ ସେ ଜଣେ ହିଁ ବଞ୍ଚିଲେ। ଶକୁନି ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ହାତରୁ ପଶାକାଠି ତିଆରି କରିଥିଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କ କହିବା ମାନୁଥିଲା। ଗୋଟିଏ କଥା ଏଠାରେ କହିବା ଅନୁପଯୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ ଯେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କ ବନ୍ଦୀଗୃହରେ ଥିବା ଶହେପୁଅଙ୍କ ଭିତରୁ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ପୁଅ ବଞ୍ଚିଥିଲା, ସେହିପରି କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ମହାଯୁଦ୍ଧରେ କୌରବ ଶହେଭାଇଙ୍କ ଭିତରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଭାଇ ବଞ୍ଚିଥିଲା, ଯାହାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନ। ସେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ।

ଦିନେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଗୋଟିଏ ବରଗଛମୂଳେ ପରିସ୍ରା କଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ମୁତ୍ରରେ ସେଇ ଗଛର ଗୋଟିଏ ଫଳ ଭସିଯିବାର ସେ ଦେଖିଲେ। ବରଗଛ ବିଶାଳାକାର ଓ ଶକ୍ତ। ତୋଫାନ ମଧ୍ୟ ତାର ହାନି କରିପାରିବ ନାହିଁ। ଏହାର ଗୋଟିଏ ଫଳରେ ଅନେକ ବରଗଛର ମଞ୍ଜି ଅଛି। ତଥାପି ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର ମୁତ୍ରରେ

ଏହା ଭସିଯାଉଛି। ଏହା ଭାବି ତାଙ୍କୁ ଭାରି ହସ ଲାଗିଲା।

ଏକଥା ତାଙ୍କର ଜଣେ ବାସୀ ଦେଖିଲା ଓ ସେ ମଧ୍ୟ ହସିଲା। ତୁ କାହିଁକି ହସୁଛୁ ବୋଲି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ତାକୁ ପଚାରିଲେ। ସେ କହିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆପଣ ହସିଲେ ସେଇଥିପାଇଁ ମୁଁ ବି ହସିଲି। କାହିଁକି ସେ ହସିଲେ ବୋଲି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ତାକୁ ପଚାରିଲେ ଓ ଏହାର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ନଦେଲେ ତାକୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେବେ ବୋଲି କହିଲେ। ସେହି ଦାସାଟି ଶକୁନି ଥିବା ବନ୍ଦୀଘରକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ଯାଉଥିଲା। ସେତେବେଳକୁ କେବଳ ଶକୁନି ଜୀବିତ ଥିଲେ। ଦାସାଟି ତାଙ୍କୁ କହିଲା ଯେ ସେଇ ଦିନଟି ତା' ଜୀବନର ଶେଷ ଦିନ। ଶକୁନି ତାକୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ ତାଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହିଲା। ଶକୁନି ତାକୁ କହିଲେ ସେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ଯାଇ କହୁ ଯେ ତାଙ୍କ ମୁତ୍ରରେ ବରଫଳ ଭସି ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ସେ ହସିଥିଲେ। ତାର ଏହି ଉତ୍ତର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ କରିଦେଇଥିଲା। ତା'ଠାରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣିଲା ପରେ ସେ ଶକୁନିଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ନିଜର ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ନିଯୋଜିତ କରିଥିଲେ।

ସୋମଦେବଙ୍କ 'କଥା ସରିତ ସାଗର'ରେ ସଦୃଶ ଗଳ୍ପ ଅଛି। ଗୁରୁଦକ୍ଷିଣା ଦେବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟାଦି, ବରଗୁଡ଼ି ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଦତ୍ତ ବୋଲି ତିନିଜଣ ବ୍ରାହ୍ମଣପୁତ୍ରଙ୍କର କୋଟିଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା। ସେମାନେ ସେଥିପାଇଁ ରାଜା ସତ୍ୟନନ୍ଦଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ। ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ରାଜାଙ୍କ ଶିବିରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ

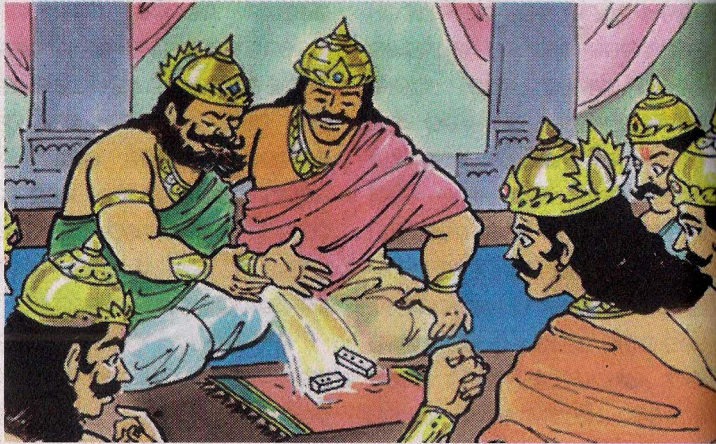
ରାଜା ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ। ଇନ୍ଦ୍ରଦତ୍ତ ରାଜାଙ୍କ ମୃତ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କଲାବୁ ରାଜା ପୁନର୍ଜୀବିତ ହେଲେ ଓ ଯୋଗାନନ୍ଦ ଭାବରେ ପରିଚିତ ହେଲେ। ତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ କୋଟିଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ବରଗୁଡ଼ିଙ୍କୁ ଦିଆଗଲା। ମନ୍ତ୍ରୀ ଶକ୍ତକ (କେତେକ ରୂପାକ୍ତରରେ ଶକ୍ତକାର ନାମରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ) ରାଜାଙ୍କ ପୁନର୍ଜୀବନ ଓ ଏକ ଅପରିଚିତକୁ ଏତେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଦାନ କରିଥିବା ନେଇ ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଦୈବା ସଂଯୋଜନା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ। କିଛି ଦିନପରେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା ଯେ ହୁଏତ ରାଜାଙ୍କ ଶରୀରରେ କେହି ଯୋଗୀ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ଓ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ହେଲା ପରେ ସେକ୍ଷଣି ଦେହତ୍ୟାଗ କରିଦେବେ ଓ ନିଜ ଶରୀରରେ

ପ୍ରବେଶ କରିବେ। ଏହା ଭାବି ସେ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ମୃତ ଦେହ ସବୁ ପୋଡ଼ି ଦେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ। ଫଳରେ ଇନ୍ଦ୍ରଦତ୍ତଙ୍କ ଦେହ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା। କୁହ ଯୋଗାନନ୍ଦ ବରଗୁଡ଼ିଙ୍କୁ ନିଜର ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ଓ ଏଥିପାଇଁ କାଳେ ବିଦ୍ରୋହ ହେବ ଭୟରେ ଶତକଳ ଓ ତାଙ୍କର ଶହେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ। ଶହେ ପୁଅ ବନ୍ଦୀଗୃହରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ ଏବଂ ଏକୃଟିଆ ଶତକଳ ବଞ୍ଚିଥିଲେ। ପରେ ସେ ରାଣକ୍ୟଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲେ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଶେଷ ଜୀବନ ବିତାଇବାପାଇଁ ବନସ୍ତକୁ ଚାଲିଗଲେ।

ରବି ନର୍ତ୍ତକଙ୍କ 'ରାଣକ୍ୟ କଥା'ରେ ନନ୍ଦରାଜଙ୍କ କ୍ଷତ୍ରିୟ ସ୍ତ୍ରୀ ମାଂସ ପିଣ୍ଡଳାଟିଏ ଜନ୍ମଦେଲେ। ତାକୁ ନଅଖଣ୍ଡରେ

କଟାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରୁ ନଅଜଣ ନନ୍ଦ ଜାତ ହୋଇଥିଲେ । (ସାରଳା ମହାଭାରତରେ ଗାନ୍ଧାରୀ ମା' ସପ୍ତଶ୍ରୁଙ୍ଗାଟିଏ 'ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲେ', ଯାହାକୁ ଶହେ ଖଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରୁ ଶହେ କୌରବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲେ) । ରାଜା ନନ୍ଦରାଜଙ୍କ ଶୁଦ୍ରପତ୍ନୀଠାରୁ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପୁତ୍ର ମୌର୍ଯ୍ୟ ସେନାଧ୍ୟକ୍ଷ ହେଲେ ନଅଜଣ ନନ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମ ଭିତ୍ତିରେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ । ମୌର୍ଯ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ଭାବେ ନିଜ ପଦବାରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଥିଲେ । ନନ୍ଦମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଓ ମୌର୍ଯ୍ୟଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଯୋଗୁ ତାଙ୍କୁ ଈର୍ଷା କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ମୌର୍ଯ୍ୟ ଓ ତାଙ୍କର ଶହେ ପୁଅଙ୍କୁ କ୍ଷୁଧାରେ ମୃତ୍ୟୁପ୍ରାପ୍ତ ହେବାପାଇଁ ବନ୍ଦୀକଲେ । ସବା ସାନପୁଅ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ହିଁ ଏକୃଟିଆ ବଞ୍ଚିଥିଲେ । ଦିନେ ଜଣେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ରାଜା ଗୋଟିଏ ମହମ ତିଆରି ସିଂହକୁ ପାଞ୍ଜୁରୀ ନଖୋଲି ବାହାର କରିବାପାଇଁ ନନ୍ଦମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କଲେ । ସିଂହଟିକୁ ନିଆଁରେ ଗରମ

କରି ପ୍ରହେଳିକାର ସମାଧାନ କରିଥିବାରୁ ନନ୍ଦମାନେ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲେ । ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ନିଜ ପରିବାରର ଧୂସ ପାଇଁ ଦ୍ୱିଧା ନନ୍ଦମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲେ । ଅନନ୍ତ ଶର୍ମାନଙ୍କ "ମୁଦ୍ରାରାକ୍ଷସ ପୂର୍ବ ସମ୍ପର୍କଧାରକ"ରେ ଯେତେବେଳେ ରାଜା ନନ୍ଦ ସୁଧନ୍ବନ୍ଦଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ତାଙ୍କ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଏବଂ ନିଜ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଭିକ୍ଷାଦାନ କଲେ । ଏହା ମନ୍ତ୍ରୀ ରାକ୍ଷସଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ କଲା । ସେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ମୃତଦେହ ଖୋଜି ତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଲେ । ତା'ପରେ ରାକ୍ଷସ, ରାଜା ପର୍ବତକଙ୍କ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଏଣେ ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶକ୍ତବୀର ରାଜା ନନ୍ଦଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ ଓ ତାଙ୍କ ପୁଅ, ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ, ଉଗ୍ରଧନବାନଙ୍କୁ ରାଜ ସିଂହାସନରେ ବସାଇଲେ । ଯେତେବେଳେ

ରାଜା ଉଗ୍ରଧନବାନ ନିଜ ପିତାଙ୍କ ହତ୍ୟା ବିଷୟରେ ଜାଣି ପାରିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶକ୍ତବୀର ଓ ତାଙ୍କ ଶହେ ପୁଅଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ ଓ କ୍ଷୁଧା ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ତାଙ୍କୁ ଏକଥା ଜଣା ନଥିଲା ଯେ ନିହତ ହୋଇଥିବା ରାଜା ନନ୍ଦ ତାଙ୍କର ପିତା ନଥିଲେ । ଶକ୍ତବୀର ଓ ତାଙ୍କର ଅନେକ ପୁତ୍ରଙ୍କର ବନ୍ଦୀଗୃହରେ ମୃତ୍ୟୁହେଲା । କେବଳ କନିଷ୍ଠପୁତ୍ର ବିକ୍ରତାରା ବଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେ ପରେ ବାଣକ୍ୟଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଏହା ଜଣାଯାଏ ଯେ ଭାରତୀୟ କାବ୍ୟ ଜଗତରେ 'ବନ୍ଦୀ-ପ୍ରତିଶୋଧ' କଥା ଏକ ପ୍ରକାର ଢାଞ୍ଚା ଥିଲା । ତାହାହେଲେ ସାରଳାଙ୍କ ରଚନାରେ ନୃତନନ୍ଦ କେଉଁଠି ? ଆମ ମତରେ, ଶେଷ ସମୟରେ ଶକୁନି ସାମ୍ରାଜ୍ୟ କରିଥିବା ନୈତିକ ପସନ୍ଦରେ ହିଁ ଅଛି ସାରଳାଙ୍କର ମୌଳିକତା ଓ ନୃତନନ୍ଦ ।

କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧର କଥା । ଯୁଦ୍ଧର ସତର ଦିନ । କୌରବ ପକ୍ଷରୁ କେବଳ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବଞ୍ଚିଥାଆନ୍ତି । ଶକୁନି ଓ ସହଦେବ ପରସ୍ପରର ସାମ୍ରାଜ୍ୟସାମି ହେଲେ । ସହଦେବ ଶକୁନିଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧ ତ୍ୟାଗ କରି ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଶକୁନି ପ୍ରକୃତରେ କୌରବମାନଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନାଶ ହିଁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ସହଦେବ ଶକୁନିଙ୍କୁ କହିଲେ ଯେ ସେ ବସ୍ତୁତଃ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇସାରିଲେଣି । ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଆଜି ନହେଲେ କାଲି ତ ନିହତ ହେବେ । ଏଣୁ ସେ

କାହିଁକି ଅପଥା ଯୁଦ୍ଧ କରୁଛନ୍ତି । ଏ ଯୁଦ୍ଧ ଆଉ ତାଙ୍କର ନୁହେଁ । ସେ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଯାଇ ସେଠି ରାଜତ୍ବ କରନ୍ତୁ ।

ଶକୁନି ମନା କଲେ । ସେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ସାରିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇସାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଛଳରେ ମରାଇଲେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଭଣଜା ଥିଲେ । ମାମୁ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ମରାଇବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅନୃତି ଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା ଯୁଦ୍ଧରେ ଭାରତବର୍ଷର ଅନେକ ବଡ଼ବଡ଼ ମହାରଥୀ, ରଥୀ, ସୈନିକ, ଯୋଦ୍ଧାମାନେ ନିହତ ହୋଇଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧର ମୂଳକାରଣ ସେ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ପାପ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଆତ୍ମବଳୀ ଦେଇ ନିଜ କୃତପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କରିବାପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତ କରି ସାରିଥିଲେ । ସେ ସହଦେବଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କଲେ ଓ ସେହି ଯୁଦ୍ଧରେ ମହାଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିହତ ହେଲେ ।

ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଦୁଇଟି ରାସ୍ତା ଥିଲା । ସେ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଯାଇ ସେଠି ରାଜୁତି କରିବା ଓ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିଜ ଦାୟିତ୍ବ ସ୍ୱୀକାର କରି ସେଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା । ସେ ଦ୍ୱିତୀୟ ରାସ୍ତାରେ ଯିବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲେ । ଏହା ଥିଲା ତାଙ୍କର ନୈତିକ ପସନ୍ଦ ଓ ତାଙ୍କର ନୈତିକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ।

ଏଇଠି ସାରଳା ଢାଞ୍ଚାକୁ ଛାଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏବଂ ଏଇଠି ହିଁ ଶକୁନି ଚରିତ୍ର ସୃଜନରେ ସାରଳାଙ୍କର ମୌଳିକତା ଓ ନୃତନନ୍ଦ । ■

ମୂଳ ଇଂରାଜୀ: ବିକାଶ କୁମାର ଓ
ବିକ୍ରମେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ
(The Sarala Mahabharata as a
novel 'prison-revenge' story)

ଏଥିରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ। ଜମିଦାର ବୋହୂ ଗର୍ବରେ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲା। ବାହାଘରକୁ ଆସିଥିବା ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ଜଣ ଜଣ କରି ଆଖି ପୁରାଇ ଦେଖିଲା ବେଳେ ସେ ଗୋଟିଏ ଅପରିଚିତ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିଲା। ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ପିଠି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯାଇଥିଲା ଓ ତା'ର ହାତ ଖାସୁରା ଥିଲା। ତେଣୁ ସେ ଭାବିଲା ଯେ, ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରୁ ଛୋଟ ଲୋକଟି ଆସିଲା କେମିତି? ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ଆଖୁମାଡ଼ି ବସି ନବବିବାହିତଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଥିଲେ, ମାରିଆର ମା' ଝପଟିଗଲା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପାଖକୁ ଏବଂ ରୁଷ ଭାବରେ ପଚାରିଲା “ତମେ କେମିତି ଭିତରକୁ ଆସିଲ?”

ଆଗନ୍ତୁକା କହିଲା, “ମୁଁ ବରପକ୍ଷର ଅତିଥି।”

“ବରପକ୍ଷ?”, ଅବିଶ୍ୱାସରେ ପଚାରିଲା ଜମିଦାର ବୋହୂ।

ବୟସ୍କା ମହିଳାଟି ହସି ହସି କହିଲା, “ହଁ, ମୁଁ ପରା ବରର ମା’।”

ମୁହଁର ଓଡ଼ିଶାଟି ଟେକି ଦେଇ ଜମିଦାର ବୋହୂ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା କୋଇଲାବିକାଳି ବୋହୂ। ବିଜୟ ଉଲ୍ଲାସରେ ଫାଟି ପଡ଼ି କହିଲା, “ଜମିଦାର ବୋହୂ! ମୋ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହୋଇଛି।”

ଜମିଦାର ବୋହୂ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା ତା' ପାଦ ତଳେ। ଭୋଜିରେ ଥିବା ସବୁଯାକ ଡାକ୍ତର ଝାମ୍ପି ପଡ଼ିଲେ ଓ ତା'ର ଚିକିତ୍ସା, ଶୁଶ୍ରୂଷା କଲେ। ସେ ସାଷ୍ଟମ ହେବା ପରେ କୋଇଲାବିକାଳି ବୋହୂ ସବୁକଥା ବୁଝାଇ କହିଲା। ଜମିଦାର

ବୋହୂର କକେଇ ତା' ପିଲାଟିକୁ ନମାରି କେବଳ ଆଙ୍ଗୁଠି କାଟି ନେଇ ତାକୁ ନିଜରେ ଭସାଇ ଦେଇଥିଲା ମହାପୁରୁଷ ‘ମୋକ୍ଷା’ଙ୍କ ଭଳି। ରାଜ୍ୟପାଳ ତାକୁ ପାଇ ନିଜେ ପାଳିଲେ। ବୟସ ବଢ଼ିଯିବା ପରେ ସେ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ହାସଲ କରିଥିଲା। କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟପାଳ ତାକୁ ତା'ର ସତ ଇତିହାସ କହିଦେଲେ। ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯୁବକଟି ନିଜ ପ୍ରକୃତ ମା'କୁ ଖୋଜିବାକୁ ବାହାରିଲା ଏବଂ ଏହି ସହରରେ ମା'କୁ ଓ ମାରିଆକୁ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ପାଇଥିଲା। କ୍ଲୋଧ ଏବଂ ହତାଶାରେ ଲାଲ୍ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଜମିଦାର ବୋହୂ ଖୁଞ୍ଚି କରି କହିଲା, “ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି।”

ନିଜେ ବର ଗଳାସଫା କରି କହିଲା, “ଏହା ସତ ସାକ୍ଷୀ!।” ସେ ନିଜ ବାଁ ହାତକୁ ଦସ୍ତନାଟି କାଢ଼ି ନିଜର କଟା ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ସୁନାର ଖୋଳ ଲାଗିଥିବା ଦେଖାଇଲା। ତାହା ଦେଖି ସାକ୍ଷୀ ପୁଣି ଅଚେତ ହୋଇଗଲେ। ତେତା ଫେରିବା ବେଳକୁ ମାରିଆ ଓ ତା' ବର କୋଇଲାବିକାଳି ମା'କୁ ନେଇ ହାତୀନାକୁ ଯାଇ ସାରିଥିଲେ।

ଜମିଦାର ବୋହୂ କାନ୍ଦୁଥିଲା, “ପରିବାରରେ ଗୋଟାଏ କୋଇଲାବିକାଳି? ଆଉ ବାକି କ'ଣ ରହିଲା?” ପରେ ତା' ଉଆସ ଫାଟକର ଲେଖା ବଦଳାଇ ନୂଆ କରି ଲେଖିଲା, “ମୁଁ ଯାହା ନେଇଥିଲି, ଈଶ୍ୱର ଫେରାଇ ଦେଲେ।”

-ଭାଗୀରଥ ମହାପ୍ରସାଦ

ପୌରୁଷ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରୀ

ଫେବୃଆରି ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରଶ୍ନ

୧. କିଏ ଲେଖିଛନ୍ତି ‘ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଚାଲେ ତବ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ...’ ଭକ୍ତିଗୀତଟି? ୨. କିଏ କହିଥିଲେ, ‘ଆମେ ଏଠାରେ ‘ସୂତ୍ରଯଜ୍ଞ’ କରିବୁ’? ୩. କେଉଁ ହରମୋନ ନାରୀପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କ ଶରୀରରେ କ୍ଷରିତ ହୋଇଥାଏ? ୪. ‘ସାରଳା ମହାଭାରତ’ ଏକ ‘ବନ୍ଦୀ-ପ୍ରତିଶୋଧ’ର ଗାଥା’ର ଦୁଇ ମୂଳ ଲେଖକ କିଏ? ୫. କେଉଁ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଗୁଡ଼ି ଉଡ଼ାର ପର୍ବ? ୬. ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ମହାମାୟା କେଉଁ ରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଥିଲେ? ୭. ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଶୁଖିଲି ଭୋଗ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଟି ସର୍ବାଧିକ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥାଏ? ୮. ‘ଶ୍ୱେତ ପାତ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ତିନୋଟି ମୂରତି’- ଏହାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାଡ଼ିଟି କ’ଣ? ୯. ଫ୍ଲୋରେନ୍ସ ନାଇଟିଙ୍ଗେଲଙ୍କର ଜନ୍ମ କେଉଁଠି ହୋଇଥିଲା? ୧୦. ଶୋଭନବାବୁ କିଏ?

ଜାନୁଆରି ସଂଖ୍ୟାର ଉତ୍ତର: ୧) ୧୯୨୦, ୨) ୨୨ଭୁଜ ୩) ସୋମବଂଶର ରାଜା, ୪) ଫିଡ଼େଲ କାଷ୍ଟ୍ରୋ, ୫) ସ୍ୱାମୀ ଚିନ୍ମୟାନନ୍ଦ, ୬) ସିଆତାନଠାରେ, ୭) ବେବେଲୀ ବା ସଂଧ୍ୟା ୮) ଅବଦୁଲ କଲାମଙ୍କର ଜଣେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଛାତ୍ର ୯) ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ବେଢ଼ାସ ପୁର ନଂ ୯୧ରେ, ୧୦) ମଲୟାଲମ୍ ଭାଷାରେ।

ସାଞ୍ଚକଣ ଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ଉତ୍ତରବାତା: ୧) ଶ୍ରୀମତୀ ରଶ୍ମି ତ୍ରିପାଠୀ, ଗ୍ରା/ପୋଷ୍ଟ-ଏରସମା, ଜିଲ୍ଲା- ଜଗତସିଂହପୁର, ପିନ୍- ୭୫୪୧୩୯, ୨) ନାରାୟଣ ପୋଲାଲ, ମାର୍ଚ୍ଚ-ସନ୍ତୋଷ ପୋଲାଲ, ଗ୍ରାମ- ବାତାନଈ(ଖଣ୍ଡିଆ ସାହି), ପୋଷ୍ଟ-ବଡ଼ଖରିଡ଼ା, ବ୍ଲକ୍- ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର, ଜିଲ୍ଲା- ଗଞ୍ଜାମ, ପିନ୍- ୭୬୧୦୪୧, ୩) ସରୋଜ କୁମାର ରଥ, କୁଲୁଣ୍ଡା, ତଲପଡ଼ା, ଅତାବିରା, ବରଗଡ଼, ୪) ଏମ୍.ଏସ୍. ଅମରଜ୍ୟୋତି, ମାର୍ଚ୍ଚ- ମାନସରଂଜନ ବେହେରା, ସା/ପୋ-ପିଙ୍ଗୁଆ(ମଝିସାହି), ଭାୟା- ଗଢିଆପାଟଣା, ଦେଈନାଲ, ପିନ୍- ୭୫୯୦୧୭, ୫) କିଷନ କୁମାର ବେହେରା, ମାର୍ଚ୍ଚ- ବାବାଜୀ ଚରଣ ବେହେରା, କ୍ୱାଟର୍ସ ନଂ-ଆଇ.ଭି.ଏସ୍-୧, ସୁଗାରକେନ୍ କଲୋନୀ, ବରମୁଣ୍ଡା, ଭୁବନେଶ୍ୱର- ୭୫୧୦୦୩

ବିଦେଶମାନଙ୍କୁ ‘ପୌରୁଷ’ର ଅଭିବନ୍ଧନ।
ପ୍ରତ୍ୟେକବର୍ଷ ବର୍ଷକର ‘ପୌରୁଷ’ ପୁରସ୍କାର ରୂପେ ବିଧାନ।

ଆମ ଠିକଣା : ସମ୍ପାଦକ ‘ପୌରୁଷ’, ମାର୍ଚ୍ଚ- ଆମ ଓଡ଼ିଶା,
କ୍ୱାଟର୍ସ ନଂ- ୪ ଆର୍ ୧/୨, ଯୁନିଟ୍-୩, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୧,

ଇ-ମେଲ୍ : paurusha1967@gmail.com